

НАДВИШКА У ФЕДЕРАЛЬ- НІМ СКАРБІ ЗА ЧАС ВІЙНИ

Вашингтон, 3. жовтня. — Фінансовий звіт федерального скарбу за перших три місяці фінансового року, тобто від 1. липня до 30. вересня, виказує 296,347,000 доларів надлишки приходу над розходами. Це викликало здивування у відповідних колах тому, що це сталося саме в часі, коли велася війна в Кореї. У тому самому часі минулого року федеральний скарб мав \$1,756,321,000 недобору. Надлишки приписують більшому приходу з податків і стриманню початкових витрат на велетенські замовлення в біжучому році. Загальні бюджетні приходи за три місяці вносили \$9,344,955,000, а минулого року в такому часі \$9,257,648,000. У біжучому році скарбові приходи зростають завдяки посиленій продукції, а це відбувається на зрості кількості затрунених робітників, які платять податки. Тепер приходить ще підвищення податків, ухвалена Конгресом перед виїздом на вакації.

ПРАЦЯ НАД АТОМОВОЮ СИЛОЮ ДЛЯ КОРАБЛІВ
Скенектаді, Н. Й. — У лабораторії Електрик Компанії йде вже два з половиною років тайна праця над атомовою силою для порушування кораблів. Д-р Кеннет Г. Кінгдон, технічний керівник лабораторії, виявив, що вже досягнуто багато, бо придумано експериментальний реактор. Інші урядовці кажуть, що будуть мати впроваджено три до п'яти років готовий морський завод для атомових кораблів. Дотепер придумали прилад, званий в скороченні „ПІПА“, який може продукувати атомову силу в малій кількості. Перші кроки для зладження такого приладу зроблено в університеті Шікаго в 1942 р.

ПОТОМОК ВАШИНГТОНА ПРИХАВ З АВСТРІЇ
Вашингтон. — Австрійський втікач, з іменем Джордж Вашингтон, приїхав до Сан-Бернардіно в Каліфорнії в 1938 р., там оженився, поповнив ошуство, виїхав з Америки і в 1940 р. повернувся назад. Коли департамент справедливості почав старання, щоб його депортувати, він почав доказувати, що походить від Лоренса Вашингтона, брата Джорджа Вашингтона, першого президента Злучених Держав. Справа опинилася в Конгресі, де ухвалено „особистий закон“, щоб дозволити модерному Джорджу право перебувати в Злучених Державах. Президент Труман саме підписав цей закон.

ЗАВИСТЬ РОСІЇ ПРИЧИНОЮ ЇЇ АГРЕСІЇ, КАЖЕ СНАЙДЕР
Нью-Йорк. — „Велика країна, яка йде агресією“, робить це з зависті, що Злучені Держави ростуть у доброту. Щоб не допустити до дальшого доброту, наїзник хоче спинити поступ у світі для втримання миру. — Так скарактризував найновіші заті Росії, не називаючи її по імені, секретар скарбу, Джон В. Снайдер, у промові до 1,700 членів федерального товариства Бізнесменів, зібраних на обіді в готелі Комодор. „Ці люди розуміють тільки силу і ми мусимо показати їм, що ми вміємо творити силу і її використати, якщо на це знайдеться потреба“, — кликав Снайдер. Генеральний поштомістер, Алберт Голдман, визнавав до готовності на всяку необхідність.

ЗРІСТ ЦІН НА ПРОДУКТИ ПРИЧИНОЮ НЕДОСТАЧІ ФОНДІВ НА ОБОРОНУ
Вашингтон. — Зріст цін на різні матеріали, від квітня до вересня ослабив значно купівню силу департаменту повітряних сил, як це виказав Джон МакМагон, підсекретар департаменту в під-комісії збройних сил палати. Підвищення в цінах зросло так далеко, що за неї можна б збудувати 750 турбових літаків марки Ф-86. Цю недостачу можна зрозуміти, коли пригадається, що на 1952 рік була планована будова 4, 278 нових літаків. Це значить, що до планованого видатку на нові літаки треба буде додати 315-360 мільйонів доларів. Підсекретар виказував труднощі у востанній готовості серед таких відносин, хоч міжнародна ситуація вимагає як найбільш швидкий зусиль. Персонал повітряних сил в часі від червня до вересня збільшився з 411,000 воїків до 486,000, тобто по 19,000 осіб місячно. Команда повітряних сил надіється доповнити персонал до кінця червня 1951 р. до 568,000 офіцерів і воїків. Таке число потрібне для належної обслуги 78 частин повітряної флотії. Число частин може зрости в 1952 р. Підсекретар департаменту повітряних сил побоюється, що нові страйки припинять роботи в оборонних ділянках.

В АМЕРИЦІ
● Навчальні грамоти і дістає звільнення з торгів Джан Лі Гаврі з Кларкдейла, у стеїт Міссісіпі. — Суддя засудив Гаврі на 90 днів торгів за намагання крадіжки вата, а суддя випустив звільнити, якщо він навчиться писати своє ім'я. Гарні дістає звільнення по 30 днів.
● Неправдиву вістку про смерть поїлки, довідалися батки в Норіс-таві, Па., коли їх син Понсі Руссо написав листа з Кореї після того, як департамент оборони повідомив їх, що син загинув у бою. Виявилось, що це була помилка тому, що було більше таких самих імен в корпусі маринарів.
● Пенсії для мочоларів, що розвозять рано молоко в околиці Нью-Йорку буде вивести по дол. 115 до дол. 170 місячно вже разом з причинком з Фонду суспільної безпеки. Пенсії приїде від 1. листопада.
● Ген. Маршал, як каже Др. Пірзон, буде тільки короткий час секретарем оборони. Він велить о-статися на становищі голови Американського Червоного Хреста. Про не буде мова на зібранні А. Ч. Х. — 16. листопада. Маршал з тепер най-нище платний урядовець після президента. Його збірні доходи з платень доходять до 47,000 дол. річно.

Американська опінія підтримує українську критику „Голосу Америки“

Д. ЛОРЕНС В „ГЕРАЛД ТРИБЮН“ КОМЕНТУЄ ВІДПОВІДЬ КОЛЕРА НА ЛИС-ТА ПРОФ. ДОБРЯНСЬКОГО

Нью-Йорк, 4. жовтня. — Загальне негодження української публічної опінії в Америці і закордоном з характеру українських радіопередач „Голосу Америки“ одержало сьогодні видатну американську підтримку в статті відомого публіциста Дейвида Лоренса, надрукованої в сьогоднішньому виданні „Геральд Трибюн“. Українці, як відомо, переконані, що дотепер „Голосу Америки“ в Україні розминаються зі своєю ціллю, бо своїм неясним становищем щодо національно-політичних аспірацій українського народу, своїм явним русофільством та здержливістю у відношенні до самого більшовизму не тільки не впливають на піддержку духа спротиву поневоленіх більшовизмом народів, — зокрема українського, але в обставинах є прямо воюю на більшовицький млин. Переконавши аргументи в цій справі були наведені і широко обговорювані різними авторами теж на сторінках „СВОБОДИ“. У відповідь на всі ці критичні спостереження появились теж деякі заваги відповідалних представників „Голосу Америки“ і у висліді прийшло до вини листів між головою Українського Конгресового Комітету, проф. Левом Добрянським та керівником відділу „Голосу Америки“ в Державному Департаменті Ф. Д. Коглером, про що повідомлено в цьому щоденнику з 2-го вересня (ч. 204). Мр. Коглер, відповідаючи на листа проф. Добрянського — (оригінальний текст цього листа, як і відповідь Мр. Коглера подано в цьому числі на ст. 3-тій) у зв'язку з відомим з преси листом п. (наведеним на стор. 3-тій)

НЕВИМОВНІ ЗЛИДИНІ І ТЕРПІННЯ принесла комуністична агресія корейському народові. Втікачі зі своєю мізерією, біті негодю і недолею, зійшли з шляху, щоб дати шляху до дому американським воїкам, що промочують ім шлях повороту додому. Багато зі своїх рідних ці втікачі вже не застануть дома в живих, бо вони, якщо не згинуть на війні, то їх розстріляють комуністичні парваї.

ЕМІГРАНТИ З ПІДСОВЕТСЬКИХ КРАЇН КОНСОЛІДУЮТЬ СВОЇ СИЛИ

Нью-Йорк. — Вил Ліснер зі щоденника „Нью-Йорк Таймс“ помістив низку статей про підготовчу працю емігрантів з під-совєтських країн до „Визвольного Дня“. Ці емігранти переконані, що Совєти готові піти війною на завоювання світу й тому зорганізувалися Красний Комітет Вільної Європи. Цей комітет примічений на третьому поверсі Емпайр Стейт Билдинг і звідти він працює над об'єднанням різних емігрантських політичних груп, які походять з країн Східної Європи. У першій статті автор точніше згадує про емігрантські групи з Чехословаччини й Польщі, називаючи по імені не тільки самі групи, але й їхніх провідників. Ці статті дають добрі інформації для людей, які хочуть запізнатися з елементами під-совєтських країн та труднощами у їхній об'єднанні для однієї спільної цілі. Досі чехи досягли великий поступ в цьому напрямі, твердить Ліснер. На мапі, якої клішує поміщено в „Таймсі“, зазначена Польща й Чехія як перші країни, призначені на звільнення.

КОМУНІСТИЧНА ШКОЛА БЕЗ ЗАПИСІВ

Нью-Йорк. — Комуністична школа для Суспільних Научім. Джефферсона, пішла у підпілля, а радше у запліля, бо їй не стало учнів. Секретарка школи, пані Розалія Беррі, виявила, що записи до школи перервано, бо студенти не тільки бояться записуватися, але навіть подавати свої імена на картках. Це мабуть тому, що приходить рестрація комуністів на підставі закону про комуністичну контролю. На це школа найшла раду: Оголошувати, що не буде вписів, зате учні можуть купувати книжечки з купонами, які дають їм право ходити на наукові лекції.

ГРЕЦІЯ ОРГАНІЗУЄ СЕРЕДЗЕМНО-МОРСЬКИЙ ОБОРОННИЙ ССЮЗ

Атени, 4. жовтня. — Грецький прем'єр і міністер закордонних справ, Софоклес Венізелос, заявив вчора на пресній конференції, що його країна, з піддержкою західних альянтів, робить заходи для створення регіонального Середземноморського оборонного союзу, до якого належали б Греція, Туреччина, Італія та „інші суспільні країни“. Новий оборонний союз організується після того, як західні альянти відмовились прийняти Туреччину до Атлантичного Пакту. Союз буде зорганізований на базі бі-тєратичних договорів між за-дається, що ген. Андерс в своїй промові „між іншим зазначив, що ніякий, та в цьому у сучасній емігрантській уряд не признає територіального поділу східних польських кордонів — доконаного в Ялі“.

ГРАД АМЕРИКАНСЬКИХ БОМБ НА ПІВНІЧНУ КОРЕЮ

РОЗБИТО ВЕЛИКИЙ ВОРОЖИЙ КОНВОЙ З ПІВНОЧІ. — КОНЦЕНТРОВАНА АТАКА НА ВОНСАН. — РЕСПУБЛІКАНЦІ ЗДОБУЛИ КОСОНГ, 50 МІЛЬ НА ПІВНІЧ ВІД ПАРАЛЕЛІ

Токіо, 4. жовтня. — Тоді як сухопутні американські війська тільки повільно підходять до 38-ї паралелі, хоча не на-трапляють на більший зорганізований спротив противника, а-мериканська авіація безупинними атаками воєнних об'єктів в Північній Кореї допомагає пів-денним корейцям в їх поході за визволення цілої країни. — Вчора в полудневих годинах сильні з'єднання суперфортець виконали недалеко північно-корейської столиці Пйонгянг ініціану атаку на великий військовий конвой, зложений з 56 вантажних автомашин, що по-сувався на південь від манджурського кордону. Конвою розбито дощенту. В повідомленнях не подається чий це був конвой, хоча існує правдо-подібність, що він виїхав з Манджурії. Інші з'єднання авіації виконали концентровані налет на місто Вонсан, ва-жливий північно-корейський порт на східному побережжі. Після атаки ціле місто було у вогні. Бомби всіх калібрів ски-нено теж на цілий ряд інших стратегічних міст і центрів во-рожої воєної машини. Вміж-часі, південно-корейські війсь-ка продовжують свій похід на північ з довж східного побереж-жя, зайнявши сьогодні вранці місто Косонг, поверх 50 миль в глибині ворожої території від 38-ї паралелі. В своєму по-ході вони натрапляють тільки на незначний опір ворога, що його безупинно бомбардує аме-риканська авіація. Після рес-публиканських військ в остан-ньому депо зменшило своє тем-по, підводячи шораз нові ре-зерви та забезпечуючи свій лі-вий фланг перед есентуальни-ми несподіваними нападами во-рога. Осторожність наказує факт, що в останньому відно-сно мало комуністів попадає в полон, з чого робиться висно-вок, що вони концентруються до оборони. Досі все це не ві-домо, чи альянтські війська за-думують перейти 38-му пара-лелю, а командування відмов-ляється від будь-яких комента-рів на цю тему, ігноруючи теж факт переходу пара-елі пів-денно-корейськими військами. Вважається, що альянтські вій-

ПІДІЯ ПРОТИ ПЕРЕХОДУ ПАРАЛЕЛІ

Лейк Сохес, 4. жовтня. — Індійський представник в О. Н. виступив сьогодні проти загал-ьного західного переконання, що альянтські сили повинні це-рестити в Кореї 38-му пара-лелю та цілком розбити кому-ністичного агресора, встаню-ляючи опісля під наглядом О. Н. один демократичний режим для цілої країни. Під цим ог-лядом в Генеральній Асамблеї є тепер три думки: 1. Абсолют-на більшість західних країн а-ступас думку, що альянтські війська повинні „докінчити ро-боту“, отже зайняти цілу Ко-рею та встановленням демо-кратичного режиму виключи-ти раз на завжди можливість нової агресії; 2. Совєтський блок домагається протилежно-го: відкликати альянтські вій-ська теж з Південної Кореї і пе-редати справу замирення тіль-ки Комісії О. Н.; 3. Мала гру-па „посередніх країн“ з Індією та Югославією на чолі засту-пає посередню думку, щоб а-льянтські війська зупинились на 38-ій паралелі і почали пе-реговори. Загальна світова о-пінія є рішучо за повним роз-биттям агресора.

ЖІНКИ І ДІТИ ЖЕРТВОЮ КОМУ-НІСТИЧНОГО НАРОДОВБИВСТВА В КОРЕЇ

Сеул, Корея, 4. жовтня. — З поступовим очищуванням південно-корейської території від надобитків комуністичного агресора виявляються шораз нові факти проймаючого гро-ту масового комуністичного народодовбивства, поповненого над невинним цивільним насе-ленням, що так добре відоме поневоленому Москову укра-їнському народові. Після знай-дення тисяч жакливо зморо-жених комуністами трупів південних корейців і американ-ських полонених в Тайлнді та інших звільнених від комуні-стів південно-корейських міс-тах, тепер викрито черговий злочин комуністичного на-рододовбивства в концентраційно-му таборі біля Янгпйонг, на схід від Сеула, де знайдено поверх тисяч жакливо зморожених трупів південних корейців, — включно з жінками і дітьми.

МАСОВІ ПРОТИКОМУНІСТИЧНІ ПОВСТАННЯ В КИТАЮ

Гонг Конг, 4. жовтня. — Згідно зі заявою самого прем'єра комуністичного Китаю, Чу Ен-ля, в тій країні ще поверх 200 тисяч націоналістичних повстанців зі зброєю в руках борються проти комуністичного режиму, користуючись при цьому видат-ькою допомогою широких мас китайського народу. Він додав, що теж велика маса китайсь-кого населення сама саботує комуністичну владу. Подана прем'єром кількість повстанців є тільки половиною тієї кіль-кості, яку назвав комуністич-ний провідник Мао Це-тунг в своєму, звідомленні до партії, Національно-китайській власті на Формозі зі свого боку стве-рджують, що вони мають зв'я-зок з більше ніж 1,600,000 про-тикомуністичних повстанців на китайському континенті. Бо-ротьба китайського народу проти комуністичного гнобле-ня, виходило б, продовжуєть-ся з неслабнутою силою, чого вже не можуть заперечити на-віть самі комуністичні лідери.

В СВІТІ

● Американський представник в Об'єднаних Нацях признав, що а-мериканські бомбардувальники „по-милково“ обстрілювали китайські місцевості в Манджурії в дні 27-го серпня.
● Австралія, піддержуючи дум-ку, що альянтські війська повинні зайняти цілу Корею, висловила-ся радше за створення нового уря-ду, ніж закріплення теперішнього пів-денно-корейського.
● Совєти і Іран встановили спіль-ну комісію для полагождення прикордонних непорозумінь.
● Совєтський Союз та підсовєт-ські Україна і Вілорусь віпримли нарізні свої вкладки до Об'єднаних Націй.
● В березні наступного року при-йде з офіційними відвідин до „Свободи“ французький пре-зидент Орліо.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00
Кожна зміна адреси коштує 10 центів.			
За оголошення редакція не відповідає.			
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.			

КРЕМЛІВСЬКИЙ ПІДСТУП

Совєтський міністер закордонних справ, А. Вишинський, пропонує Політичному Комітетові Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй "документи", які мають бути доказом на те, що агресорами в Кореї є Південна Кореяська Республіка та Злучені Держави. Ці "документи" мали потрапити в руки комуністів в часі воєнних операцій в Кореї.

Яка справжня цінність тих "документів", можна легко догадатись. Що вона невелика, можна пізнати теж і по поведінці А. Вишинського. Одночасно з тими "документами" він пропонує Політичному Комітетові план негайного припинення війни в Кореї та її замирення і об'єднання. Хоч промовляв довго, проте — як завжди — поведінка тим разом як парламентарист, що вважається нечужим явищем у совєтських делегатів, які виступають на форумі Об'єднаних Націй. Якраз та "парламентарність" Вишинського дуже загадочна, бо він хіба знає, що його проєкт замирення, попертий тільки "представниками" України, Білорусії та совєтських сателітів, не може ніяк знайти більшовізму.

Яке ж властиве завдання совєтського проєкту, мимоходом кажучи, дуже зручно складеного, бо ж говориться у ньому і про незалежність, і про злуку всіх корейських земель, і про владу за волі народу, і про вибори та інші добродіїства, які можуть існувати тільки в країнах демократії й повної свободи. Теж і на це не трудно відповісти тому, хто визнається на совєтській тактиці та пропаганді. Це спроба захитати в Об'єднаних Державах одним фронтом, який повстав за приводу комуністичного нападу Північної Кореї на Південну. Знаючи, як сильним є загальне бажання, щоб якнайшорше закінчили війну в Кореї, Кремль надіється перехитрити на свій бік в Об'єднаних Націях деякого з представників таких країн, які свідомі повної ролі, яку відіграли Совєти в корейському конфлікті, але готові тепер це забути, щоб тільки закінчити війну. На це й рахує совєтський підступ, в тому і небезпека.

Совєтська мирова пропозиція не бере під увагу, що комуністичний режим Північної Кореї є в очах вільного світу та Об'єднаних Держав агресором. Вона вважає його рівноправним контрагентом, так, якби він не мав відповідати за непослух Об'єднаним Націям негайно припинити війну, як і за ті масові вбивства, яких він допускався над невинним населенням, а про що тепер пишуть кожного дня американські кореспонденти з Кореї. Совєти ніяк не приймають до відома, що комуністична Північна Корея війну програла, себто, що не програв її нарід, бо він війни не починав, але програв її комуністична влада, яка повела напад на Південну Корею на приказ Москви та при її воєнній допомозі. Совєти хотіли б, щоб Об'єднані Нації все це забули і гляділи на війну в Кореї, як на "цивільну війну", подібну до ті, яка була свого часу в Злучених Державах між "Півднем" і "Північчю".

Як бачимо, Совєти хитро підходять до цієї справи. Проте, таки важко повірити, щоб Москві вдалось змінити програму 8-ми потуг, яка передбачає вільну та об'єднану Корею, визнає владу Південної Кореї як законну, а владу Північної Кореї як агресора, який війну програв і ще досі не зложив зброї, згідно з вимогою ген. Доглеса МекАртура про безумовну здачу.

Чорна ліста для червоних

Крик, який підняли большевицькі провідники і їх союзники проти найновішого, "Акту Внутрішньої Безпеки з 1950" є звичайним комуністичним трюком для збаламушення прихильної опінії. Комуністичні лідери використовують для своїх цілей теж і опінію президента Трумана і іншій провідних американських громадян проти деяких постанов законів і такою тактикою надіються счинити новий хаос, щоб серед нього заподіяти більше шкоди Америці.

Як довго не випробовано цей закон у практиці, годі сказати про нього останнє слово. Проте це закон вільної і демократичної країни і він буде виконуваний згідно з засадами американської Конституції та її додатків, звисних під збірною назвою "Бил оф Райтс" тобто Хартія Вольностей.

Так думали конгресмени, які присвятили два роки часу для остаточного його оформлення; так думає теж і уряд який приготувався до введення закону в життя. На ділі, тільки одна постанова Акту Внутрішньої Безпеки дається виконати беззастережно, а це арештування й інтернування підірваних елементів і то тільки на випадок необхідності. Такою необхідністю може бути воєнний стан, проголошений Конгресом, або несподіваний напад ворога на Америку. Закон навіть не має на думці нікого карати за приналежність до комуністичної партії, чи іншої підірваної групи, а тільки має на меті зламати так звану "Чорну Лісту", на якій мають бути поміщені організації, діяльність яких вважається підірвеною.

Для складання Чорної Лісти на підставі постанови нового закону має бути покидана до діяння Рада Контролі Підірваних Діньє складена з п'яти осіб. Оця рада має перевестись, що називається, "реєстрацією" комуністів. Друга комісія, звана Рада Провірки для Придержання, буде діяльна тільки під час необхідності. Вже й тепер існує чорна ліста, зладжена на основі розпорядку президента з 1947 р. Радою Провірки Лояльності. На цій лісті є поміщені 150 підірваних груп, до яких зараховано групи "комуністичні", тоталітарні і фашистські". Згадавши ліста називає по імені різні організації на підставі урядових інформацій і вона не може бути використана для карання осіб ані груп. Вона є тільки інформацією для вірних громадян, щоб знали, з ким мають до діла.

Ліста підірваних елементів, яка буде зладжена на підставі нового закону, матиме інший характер. Вона буде устійнена судовою дорогою і буде доказовим матеріалом для кожного, хто хоче нею послужитись. Щоб помістити якусь організацію на Чорній Лісті, генеральний прокуратор, маючи інформації від Федеральної Служби Бюро, має наперед зголосити цю організацію в Раді Контролі Підірваних Діньє і "зажати поміщення її на лісті. Рада Контролі дає знати про це заповідній організації, і як ця організація має підставу до оброну, може вжитися на переслухання з своїм оборонцем, а тоді уряд мусить поставити своїх свідків на доказ своїх обвинувачень, зовсім так, як це діється у правильних судах. Адакат заповідної організації може брати урядових свідків на перехресні питання, зовсім так, як це наприклад діється при розправах в імміграційній бюрі для депортації небажаних чужинців. Від рішення Ради Контролі можна відкликатися до Апеляційного Суду Дистрикту Колумбії (у Ва-

шингтоні) і щойно після підтвердження рішення в Апеляційнім Суді підірвана організація мусить послухати закону під загрозою кари і зарештуватися. В деяких випадках можна навіть відкликатися до Верховного Суду Злучених Держав.

Отже про що, на ділі, йдеться комуністам? — Тільки про те, щоб вони могли дальше ошукувати прихильну опінію і робити свою підірвану роботу під заслоною, що така їхня робота це ніщо інше, як законно дозволена, у їхнім твердженні "реформаторська" діяльність якоїсь "поступової" частини америкаського громадянства.

Саме про правду, а про ніщо інше йдеться при контролі комуністів. А як поступити з комуністами на випадок ствердження, що це підірвана робота, як наприклад змова на повалення правного америкаського уряду, про це рішення інші закони. Це виказалось між ін. під час процесу проти комуністичних верховодів з їхнього Політбюро в Нью Йорку в минулому році. Інші постанови нового закону — крім згаданих — тільки загострюють постанови давніших законів і вносять мало що нового.

Іван Кедрич.

„ДИВІЗІЯ ГАЛИЧИН“

ЧОМУ П КОЛИШНІ ЧЛЕНИ ДОСІ НЕ МОЖУТЬ ХАТИ ДО ЗДА?

І. Трохи історичної пригадки.

Ця українська військова частина в німецькій армії, якої офіційна назва згодом звучала "Ваффен Гренадір Дивізіон", а популярна — "Дивізія Галичина", — повстала в березні 1943 року з зовсім інших міркувань обох сторін, німецької та української. Німці знаходилися тоді у препоганій військовій та політичній ситуації. Це було вже після катастрофи північно-африканського німецького — італійського фронту і після катастрофи під Сталінградом. Наймогутніша армія, яку колинебудь бачив світ (німці сконцентрували проти Совєтів 250 дивізій із наймогутнішим бойовим вивагом), знаходилась на Сході Європи у відвороті, не дякуючи хоробрості Совєтів, тільки дякуючи безглузді політиці очманілого мегаломанією гітлерівського проводу, що змобілізувала проти німців всі народи європейського Сходу, ну і дякуючи велетенській допомозі, яку Совєти дістали від Америки. В Україні, що спершу вбачала в німцях визволителів із москвської тюрми народів, з ким мають до діла.

Ліста підірваних елементів, який буде зладжена на підставі нового закону, матиме інший характер. Вона буде устійнена судовою дорогою і буде доказовим матеріалом для кожного, хто хоче нею послужитись. Щоб помістити якусь організацію на Чорній Лісті, генеральний прокуратор, маючи інформації від Федеральної Служби Бюро, має наперед зголосити цю організацію в Раді Контролі Підірваних Діньє і "зажати поміщення її на лісті. Рада Контролі дає знати про це заповідній організації, і як ця організація має підставу до оброну, може вжитися на переслухання з своїм оборонцем, а тоді уряд мусить поставити своїх свідків на доказ своїх обвинувачень, зовсім так, як це діється у правильних судах. Адакат заповідної організації може брати урядових свідків на перехресні питання, зовсім так, як це наприклад діється при розправах в імміграційній бюрі для депортації небажаних чужинців. Від рішення Ради Контролі можна відкликатися до Апеляційного Суду Дистрикту Колумбії (у Ва-

шням, як вже проявлялось в партизанських ватагах. Щоб протидіяти тим настроям і бодай трохи направити препогане враження колоніальної політики Еріха Коха в Україні і рятувати для німців запілля — тверезіші військові й адміністративні німецькі чинники в Галичині придумали план такої української бойової одиниці "на показ". Без ніяких політичних зобов'язань у відношенні до українців, без ніякої політичної двосторонньої умови, з повним невдоволенням українців і великим страхом перед власним експериментом: тому навіть в назві не зазначено українського характеру цієї частини, а як єдину політичну "концесію" дано членам Дивізії відзнаку гербового галицького льва: це, мовляв, "регіональна" частина, отже нема місця на всеукраїнський тризуб (істотною причиною було політично-державницьке значення тризуба, як символу). Давали "концесію", але водночас якнайбільш її обмежували і прикраювали: ввесь вищий командний склад був німецький (вище команданта сотні), уніформи, зверхній вигляд — німецький. І те інстинктивне невдоволення німець-

Д-р Мирослав Прокоп.

УПА — як фактор української визвольної політики

Ідейно-політична платформа УПА — дальший елемент її сили.

Ми сказали, що повна незалежність УПА від будь яких зовнішніх чинників та її глибокий зв'язок з народом — були основними елементами її сили. До цих елементів треба зачислити ще й ідейно-політичну платформу.

Насамперед засадничі питання: Чи означена політична платформа в УПА, як армії, справді була, а якщо так, то чи це не збувало її характеру, як всенародного чинника.

Відповідаючи на це треба сказати, що УПА, від своїх початків по сьогодні була і є збройно-політичною силою, а не тільки армією, тобто вона вважала своїм обов'язком не тільки боротьбу за державу і охорону народу перед ворогами, що є першим завданням кожної збройної сили в державних умовах народу, але також боротьбу політичну, тобто при допомозі певної політичної програми та за здійснення певних вартостей в майбутній українській державі.

На таку власне постанову УПА складалося ряд моментів зовнішньої і внутрішньої природи. Ось найважливіші серед них:

Передусім УПА, як повстанська армія поневоленого народу, що, як сказано, не мав

жодних зовнішніх союзників, мала як військова сила мінімальні можливості виступати в той час мілітарні потуги. Цей аргумент був часто видвинуваний всіма скептиками, які в часах повстання УПА і до того, що тоді, коли УПА вже діяла, ворожили їй повний розвал. Очевидно люди ці розглядали справу тільки в площині відношення матеріальних сил і зовсім переочували ті кольосальні ідейно-політичні моменти, що в тодішній і теперішній ситуації давали і дають УПА велику перевагу над противниками. Очевидно, що коли б ті моменти вилучили, колиб хотіли в протиставленні до могутніх державно-політичних і мілітарних машин імперіалістичних потуг ставити повстанські відділи, що мали б поборювати їх тільки зброєю, то відділи ці не мали б найменших шансів не тільки перемоги, але навіть довшого існування.

За концепцією збройно-політичної сили промовляв також факт, що УПА виступала до боротьби не тільки проти двох мілітарних, але також суспільно-політичних систем. Це мало відношення не тільки до большевицької Росії, але також і до Німеччини. Німецький націонал-соціалізм, ядучи на побудову колоній на сході Європи, з початку мало, а відтак шораз більше почав поширювати своє пропагандистське гасло " нової Європи" також у відношенні до народів сходу.

Хоч як небезпечною була така німецька концепція, вона знайшла серед багатьох народів добровільних чи примусових оборонців та стала, зокрема в силу німецької матеріальної потуги, офіційною європейською політичною концепцією. З другого боку націонал-соціалістичні проповідники не тільки зовнішню, але й внутрішню політичну концепцію, вони видвигали також певні внутрішньо-устроєві принципи як обов'язуючі всі народи, що були під їхньою командою. До принципів тих належав передусім провідницький принцип, система тоталітарної диктатури від верхівки аж до низу, підпорядкування їй всього життя народу, його культури, тощо.

В такій ситуації, УПА, що була виразником зовсім протилежних суспільних принципів, виступаючи до боротьби з німцями, мусила протиставити їм не тільки матеріальний спротив, але й виразно політичні ідеали.

Ще більш актуальними були ці вимоги з огляду на другу сторону фронту, тобто большевистів. Тут, йшло про цілу систему політичних концепцій і постановок, що, з огляду на їх характер були більш небезпечними для нас як німцями. Це була також імперіалістична і тоталітарно-диктаторська система, яка, хоч позірною моментальною протиставна до німецької, мала в собі цілий ряд спільних з нею елементів.

Протиставляючись обом названим системам, український самостійницький табір, отже й УПА, видвигав, як сказано, (Продовження на стор. 4-тій)

М. М.

3-ПІД БІЛОГО СОНЦЯ ДО СРІБНИХ ЗІР

10)

Але в готелі нам ки і звикли багаті прогнали лише горячий смачний чай, бо їжа у нас була своя — пароплавні кухарі наготували мало не цілу тону смачних сандвічів, тосточок, печива та вкупі з цукром і розкішними велетенськими яблуками, грушками і помаранчами, прислали не все в той готель для полуденку туристам, бо в Японії було дуже сутужно на їжу. Американці не тільки привозили все для своїх військових зі ЗДА, але вони годували і самих японців, тож навіть в найкращому готелі не хватало б їжі настільки туристів, а крім того там не було ні 50 сортів сиру, ні овочів, ні індивідуальної їжі, ні смажених курчаток — до чого тільки

не zostали ми в Йокогамі на другий день, а то кортіло ще раз подивитися на Фудзіяму з гори Хаконе (хоч погода була дуже гарна і повітря дуже чисте, тож ми вранці могли бачити з пароплаву блискучу білу голову "Фудзі" на тлі блакитного неба), на древне Кіото, центр японського міністерства, старовинних палаців, керамічних і локерних виробів та шовкових кімоно, "місце парків" Ю Нара та "місце храмів" — Нікко, які полишилися там же з феодальних часів 14-15 в., хотілося порівняти сучасний вигляд тих старинних міст з довоєним, і знати чи і їх торкнулося гаряче подум'я війни.

Але ось ми вже знову, "перераховані" і повні вражень і відсвіжени прогулюю по гарним місцям та напоєні свіжим, пахучим сосною, повітрям вступаємо на свій пароплав. На пристані знов вишукувалась військова оркестра, знову проважують нас гарними маршами, бо як запевняє сич, що скрізь бігає, зо всіма знайомиться і "все знає", на пароплаві їде американський генерал з "чотирма зірками" і ще йому такий почот, а також заповняє, що сама пані Мек-Артур була на пароплаві, обдивлялась його, дивувалась його красі і розкошам та пила коктейль, бо адміністрація в її честь влаштувала "коктейл парті" в найкращім "лаунджі".

Знову відкрите море, великий чайки покидають нас — ми вже задалеко від берегів — і ми зовсім самітні серед могутнього, безкрайого Тихого океану, "гойдаємось" на зовсім "нетихих" хвилях, щоб на шостий день досягти чарівного Гонолулу. Причалували ми до знаменитої пристані з високою баштою "Алоа" чудовим ранком, серед неопісної краси небесної блакиті, кольору морських хвиль та незрівняних пахощів повітря, яке було просякнуте запахами невиданих і невідомих квітів. На пристані вже була оркестра і величезний хор, які грали і співали ніжні гавайські мелодії та навіть танцювали "гула-гула" і посиляли пові-

тряні поцілунки пасажерам. На небу було багато срібних птахів-літаків могутньої американської повітряної флотії. Просто роїлось від них, а на морі ще може більше прекрасних військових і торговельних кораблів. Від цього все відало такою могутністю, самовпевненістю, силою великої міцної держави, грандіозністю, що мої нерви зворушилися до краю і замість радити і тишитись зо всіма я відчувала гострий біль і жаль. Сама ця картина величі і краси боліло дтікнулась серця дочкою недержавного народу і заплік вічний жаль за своєю батьківщиною, що як та Ненька-Удовичка в подертіх свитині серед інших багатих країн, а її діти гинуть і на своїй і на чужій землі, і досі не мають частя ні вільно жити і працювати у себе в Україні ні милуватись своїм небом, своїм морем і своїми літаками й пароплавами на них. Я розуміла американців чому вони так веселі, вони мали повне право і радіти і гордитись, і на їх місці я здається просто

збожеволіла б від радості, але, як писав М. Жук про Україну, "я за Тобою тільки плачу, мені Тебе лиш жаль"... Як він сні, як в чарівній казці пройшли нам два дні в Гонолулу, в цьому справжньому земному раю, краси якого, а ні того лагідного враження і заспокоючого настрою, який він дає, я не в силі описати, бо слова не мають ні кольору, ні аромату, ні музики, а тільки цими середниками можна братися "описувати" Гаваї. Скажу тільки, що знову наш "Президент Клівеленд" влаштував нам екскурсії по прогулях і пішки, і автобусами і навіть літаком до Перл Гарбор. Були ми і на водоспадах "Веселки" (райдуги), і на цукрових плантаціях, і на Діамантовій Горі, і в музеях, і на прославленому "Вайкакі біч". Тільки аж в Гонолулу відчували ми, що тепер ми вільні люди і вже дійсно вибралися з тої липкої азійської павутини, що душила нас, не давала дихати, але і міцно тримала і не випускала, тільки тепер ми якимось спочили і наші нерви

трохи заспокоїлись серед шогорайського спокою і краси. Навіть син відчув це і, коли вже мали відлітати, він з зідханням запитав: а чи не можна б було нам вже до Каліфорнії не їхати, а назавше остатись в Гонолулу? Знову нас, "пишно" проважали з оркестрою, співаками, гітарами та щеї зробили щось як перего-

ни.

ЛИСТ ПРОФ. Л. ДОБРЯНСЬКОГО І ВІДОПІВІДЬ МР. Ф. Д. КОГЛЕРА В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО "ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

Проф. Лев Добрянський, голова УККОМІТЕТУ, писав:

July 15, 1950
Mr. Foy D. Kohler
Chief of Operations
Dept. of State
251 West 57th Street
New York, N. Y.
Dr. Mr. Kohler:

I have a copy of your reply, dated May 1, to a letter addressed to you by Mr. Vladimir Sushko of Baltimore, Maryland, as of April 16, with reference to the principles governing the operations of the Ukrainian section of the Voice of America.

One statement in your reply has become a matter of grave concern to all who possess an extensive knowledge of the Ukrainian problem along with a keen appreciation of the immense value of the Ukrainian cause for freedom in relation to the struggle of our country against world Russian communist aspirations. You assert that "Our Ukrainian broadcasts have been criticized, sometimes severely, because they do not project a liberated Ukraine. We still are unable to do that for that would be contrary to United States foreign policy." Your meaning of the term "a liberated Ukraine" obviously required some specific clarification.

Surely you do not mean that it is contrary to our present policy to uphold for other freedom-seeking peoples the principle of national freedom whereby a given people shall attain the power of free choice to determine for themselves within their ethnic boundaries the form and substance of their government on a responsible basis equal to that enjoyed by other non-enclaved peoples. This principle is at the very foundation of American democratic thought and practice, and translated in our foreign relations would certainly apply no less to the Ukrainian nation than to the Polish, Lithuanian, Korean and other subjugated nations if we are sincere and consistent in the profession of this precious principle.

Quite logically, then, the denial of the application of this principle to the 45 million Ukrainian people, who in 1920 were the first to lose their independent statehood under the force of Russian Soviet aggression, negates the very raison d'être of the Ukrainian section of the Voice of America. It scarcely conforms with the spirit of the first two lines of action set by the Secretary of State in his West coast speech last Spring, viz., (1) "to demonstrate that our faith in freedom is a burning and a fighting faith" and (2) "to use every means we know to communicate the value of freedom to the four corners of the earth." It is in fact, the fourth objective as stipulated by the Assistant Secretary of State, E. W. Barrett, in his recent declaration on the new psychological offensive, namely, to roll back Soviet power by "making the captive peoples realize that we feel they still belong to us."

Your interpretation of "liberated Ukraine" is therefore very much desired. If it is true, as I could hardly believe, that your assertion implies the withholding of the principle of national freedom to the Ukrainian people, and thus operationally entails the suppression over VOA of all news events pertaining to the struggle of these people for freedom, as, for example, their outstanding underground resistance activities, then there is apparently an urgent need for effectuation of the Benton Resolution calling for a "great new campaign of truth" "for the minds and loyalties of men." Truth is sullied by the calculated omission of fact as well as the commission of falsehood. To the minds and loyalties of Ukrainians behind the Iron Curtain necessarily means to establish American contact with their centuries-long struggle for national freedom. The only alternative outcome to a short sighted policy of omission of limit is alienation of the very people we seek to have "realize that we feel they still belong to us."

Thanking you ever so cordially

for your patient reading of this communication and anxiously awaiting your kind reply, I am
Very sincerely yours,
LEV E. DOBRIANSKY
3456 Martha Custis Drive
Parkfairfax
Alexandria, Virginia

Mr. Фой Д. Коглер, керівник відділу "Голосу Америки" в Державному Департаменті, відповів:

DEPARTMENT OF STATE
Voice of America
251 West 57th Street
New York, N. Y.

August 18, 1950
Dear Professor Dobriansky:

I regret that your letter of July 15 caught me in the midst of Budgetary Hearings which have delayed this reply.

I appreciate your calling my attention to the misinterpretations which had been attached to the phrases in my letter of April 16. Vladimir Sushko to the effect that, "Our Ukrainian broadcasts have been criticized, sometimes severely, because they do not project a liberated Ukraine. We still are unable to do that for that would be contrary to United States foreign policy."

As you know from conversations we have had, it is the function of the Voice of America to express and to implement American Foreign Policy but it is not part of our function to determine that policy. It was certainly, therefore, not my intention in the letter to Mr. Sushko to make any statement which would in any sense constitute a pronouncement on American Foreign Policy. Similarly it is not my intent in this letter to do so, since pronouncements on this subject must rather come from the President or the Secretary of State, or authorized responsible political officers of the Department of State in Washington. This should have been clear to the readers of my letter to Mr. Sushko and I find it difficult to appreciate how the interpretations you mention could have arisen with regard to my statements. Since they apparently have arisen, however, I am glad to re-emphasize and expand my remarks as follows. I meant simply to make clear that that policy does not authorize the Voice of America at the present time to engage in any programming directly designed to "change the governmental or social structure of the Soviet Union," to quote the Secretary of State in his address to the University of California on March 16 last.

As the Secretary then pointed out, this does not in any way lessen our sympathy with the peoples who are obliged to live under the Soviet system. Neither, I would add, does it prevent the Voice of America from giving expression to that sympathy; nor does it affect our serious intention to bring to those peoples the true story of what is going on in the world and how the American Government and people view it. I would certainly hope that such information, interpreted in the light of their own historical traditions, would comfort and encourage the Ukrainian people in their endeavors to find the means of expressing their free will and of achieving the aspirations they may have to become again the masters of their own destiny.

I trust that the foregoing will clarify for you the intention of my letter and the objectives of the Ukrainian-language Program of the Voice of America.

Sincerely yours,
FOY D. KOHLER,
Chief International Broadcasting Division.

■ Бандитом, якому, на добі написав, що він може з ножем в руці відвертати до мешканця сусідів, написав совєтська преса Джона Фостера Даллеса, республіканського додателя в державному департаменті.

АМЕРИКАНСЬКА ОПІНІЯ ПРО "ГОЛОС АМЕРИКИ"

(Докінчення зі стор. 1-го)

Коглера до В. Сушка м Меріленді, п. Коглер писав:

"Я вдячний за Ваше звернення моєї уваги на мильну інтерпретацію фраз в моєму листі з 16-го квітня до Володимира Сушка відносно того, що, наші українські радіопередавання критикуються, часом дуже гостро, бо вони не виділяють визволення України. Ми все ще не встані цього робити, бо це противорічило б закордонній політиці Злучених Держав". Як відомо з наших розмов, завданням "Голосу Америки" є виявляти і здійснювати американську закордонну політику, але до його завдань не належить визнавати ту політику. Моею інтенцією в листі до п. Сушка цілком певно не було складати будь-яку заяву, що в будь-якому розумінні означала б проголошення в справі американської закордонної політики. Так само це не є моею інтенцією в цьому листі, бо заяви на цю тему повинні походити від Президента, від Державного Секретаря або від уповноваженого представника Державного Департаменту у Вашингтоні. Це повинні знати читачі мого листа до п. Сушка і мені було б важко пояснити як можна було виділяти таку інтерпретацію до моєї заяви, про яку Ви згадуєте. Проте, коли я вже, як виходило б, виділяю, я радо визнаю і поширюю мої заваги як такі: — я бажав пояснити, що політика не уповноважує "Голос Америки" під цю пору ангажуватися в будь-якому пропагуванні програми, скерованої безпосередньо на зміну урядової або соціальної структури Совєтського Союзу" — кажучи словами Державного Секретаря, з його промови в Каліфорнійському Університеті в дні 16-го березня.

Як Державний Секретар тоді вказав, це в кожному разі не зменшує нашого співчуття з народами, які змушені жити в совєтській системі. Це теж — я додаю — не перешкоджає "Голосові Америки" виявляти це співчуття, як теж це не відноситься до нашого серйозного бажання передати цим народам правдиву інформацію про те, що діється в світі та як на це дивиться американський уряд і народ. Я твердо вірю, що такі інформації, інтерпретовані в світлі їх власних історичних традицій, піддержать і заохотять український народ в його видержливості знайти засоби для вираження своєї свободної волі та здійснення аспірацій, які він міг би мати, щоби знову стати паном своєї власної долі.

"Сподіюся, що повище висвітлює Вам інтенцію мого листа і цілі української програми "Голосу Америки".

Цей лист є тепер предметом коментаря Дейвида Лоренса в "Геральд Трибюн". Він пише:

"Голос Америки" є настільки сильний або настільки слабкий, якою є політика Державного Секретаря Діна Ачесона. В цій хвилині американський народ вірить, що "Голос Америки" намагався намовити народи Совєтського Союзу до відступлення від комунізму. Але виходило б, що того роду радіопередачі є заборонені (табу).

"Український Бюлетен", офіційне видання українців в цій країні, в останньому числі, друкує інтересну виміну листів з Фом Д. Коглером, головою радіового відділу в Державному Департаменті. Виявляється, що українці тут були невдоволені, бо "Голос Америки" не є виразний в радіомовленнях до 45-мільйонного народу України, що багатьма спостерігачами вважається Ахілєвою п'ятою Совєтського Союзу. Критичний лист походить від проф. Л. Е. Добрянського з Джорджтаунського університету, голови Українського Конгресового Комітету.

Навівши в цілості листа Мр. Коглера до проф. Добрянського, Д. Лоренс висловлює такі коментарі:

"Наведене відзеркалює обмеження, наложени на "Голос Америки". Виходило б, що радіопередачі не сміють робити нічого, що заохочувало б народи Совєтського Союзу до зміни їхнього уряду

або соціальної структури. — Проте, дев'ятьох з усіх десяти членів Конгресу були переконані, що власне на те вони асигнують гроші. Теж більшість людей поза Конгресом вважали, що головною ціллю радіопередач було впливати в нутрі Совєтського Союзу на настрої антипатії до міжнародного комунізму, якого, очевидно, сьогодні не можна відрізнити від внутрішнього комунізму. Отже, чому Державний Департамент мусить бути таким чужим в своїх радіопередачах? Чому він не може сказати народам, які творять Совєтський Союз, що їх урядова структура є сьогодні загрозой для світового миру та що як довго вона не зміниться, світ попаде одного дня у війну на велику шкалу? Чому радіопередачі Державного Департаменту не можуть підкреслити, що лідери Совєтського Союзу вже виявили в Кореї, що вони вірять в агресію при допомозі збройних сил? Якщо Державний Департамент має будь-які дипломатичні перешкоди відносно прямої мови і безпосереднього заклик до підсовєтських народів, тоді якесь інше агентство повинно перебрати такі радіопередачі. Немає причин, чому якесь інше агентство в роді О. В. І., відповідальна тільки

СУДДЯ ДІСТАВ ДОКУМЕНТИ 3 ДОКАЗОМ НА КОМУНІСТИЧНУ ЗМОВУ

Пітсбург, Па., 3 жовтня. — Суддя Майкел А. Мусмано виявив, що він дістав у свої руки документи на доказ змови американських комуністів проти Злучених Держав і переслав їх комісії неамериканських діячів палати репрезентантів. Слідчі урядовці у Вашингтоні назвали ці документи "сензаційними". Документи будуть використані, коли Конгрес з'їде на нову сесію з кінцем листопада. Суддя оприлюднив листи, які виявляють спосіб переслання документів з головної комуністичної квартири в Нью Йорку до Стефана Нелсона, президента Комуністичної партії в Західній Пенсильванії. Документи попали в руки суду під час рейду на комуністичну квартиру. В одному з документів як каже суддя Мусмано, є вказівки для промовців, яких аргументів вживати

перед Президентом, не повинна бути встановлена для організації всякого роду радіопередач. Вона могла б висловитися не пом'якшуючи своїх слів біля страху, щоб не обидити вразливості Кремля. Батьки американських хлопців, розстріляних в Кореї зі зв'язаними назад руками, напевно не будуть обиджені. — закінчує перекладом свої коментарі видатний американський публіцист.

"ДИВІЗІЯ ГАЛИЧИНА"

(Докінчення зі стор. 2-го)

Парламентарної Репрезентації, а тут її наступниця мала лише її назву та її гіді: це був орган соціальної опіки з виключенням будь-яких політичних прав і планів). Треба брати зброю — аргументували прихильники Дивізії, бо може повторитись рік 1918-тих, коли поляки мали і легіони по стороні Австро-Німеччини і Армію ген. Галлера у Франції, а Львів треба було займати 1. листопада 1918 року українцями.

Виявляючи загально-австрійським полків, що творили гарнізон міста. Треба мати таку частину, казали вони далі, щоб самим фактом її існування здержувати німців від кризавого терору який почав шаліти з уваги на зріст повстанського руху. До такої частини можуть відітати ті, яким грозять німецькі репресії, або вивезення на примусову роботу до фабрик зброї під американські бомби. А що німці і так почали вже примусову брауну в Україні, то краще мати бодай "серзак", підмірку, власної частини, бодай із підстаршинами і старшинами нижчих ступнів та українськими капелянами (ці пан-отці це була насправді найбільша і найповажніша коншесія українцям, яка теж різко відрізняла ту частину від усіх інших частин зброї СС), — як іти до цілком німецької армії...

Такі були аргументи прихильників Дивізії. Знов противники Дивізії в українсько-громадянстві вказували на 3 головні аргументи: 1) не можна давати в руки всім воюючим України нового атуту українського "германофіліства"; 2) не треба лутитися з партнером який уже програв; 3) не можна добровільно проливати ні краплі крові за чужу українцям справу. З перспективи нинішнього часу показалося, що два перші аргументи противників концепції Дивізії були правильні, та що теза "Треба брати зброю завжди від когонебудь" не є вірна. Бо коли вважати, що для оцінки політичних актів здебільша вирішними такі є реальні наслідки, то той Дивізійний експеримент був невдалий. Проте відпадо зовсім застереження щодо безпеки боротьби за німецькі цілі: Остаточною передумовою українців прийняти проект Дивізії була згода німецького Верховного Командування, що Дивізії ніколи не буде вжита проти західних альянтів, а тільки

проти висилки американських вояків до Кореї. — Мусмано веде кампанію проти комуністів від довгого часу. Він був суддею під час суду над німецькими нацистами в Нюрнбергу.

СОВІТИ ВІДМОВИЛИ ІН- ФОРМАЦІЮ ПРО НІМЕЦЬ- КИХ ПІЛНИКІВ.

Вашингтон. — У відповідь на запит Злучених Держав з 14 липня, щоб вони виявили, що сталося з великою кількі-

стю німецьких воякопільників, яких вони забрали до себе, Совіти заявляють, що Америка підносить це питання тільки для пропаганди, знаючи, що в Совєтах тепер їх нема. Америка оперла свій запит на повідомлення совєтської телеграфічної агенції "Тасс" з 5 травня, в якому було сказано, що в Росії є 13,000 воякопільників. Тоді теж департамент стейту заявив, що його відомості вказують, що тих полонених є велика кількість.

● Канадський долар підороніли на 4 центи в цьому тижні. Це сталося після того, як канадський уряд змінив постійну ціну на них.

Notice of Hearing

Notice is hereby given that the Department of Public Utilities — Board of Public Utility Commissioners — has set 11 A. M. November 13, 1950 for a public hearing on increases in intrastate telephone rates filed by the New Jersey Bell Telephone Company. Hearings will be held in the Board's rooms at 1060 Broad Street, Newark, New Jersey.

A bill insert was mailed to all telephone customers in May of this year outlining the proposed increases. The schedules of increased telephone rates requested are on file in all of the New Jersey Bell Telephone Company business offices and at the offices of the Public Utility Commission in Trenton and Newark. The proposed rates are available for public inspection between 9 A. M. and 5 P. M. from Monday through Friday.

New Jersey Bell Telephone Company

ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ, ВІДПІЛ В НЬО ЙОРКУ

При співучасті Товариств:

ДЕМОКРАТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ БУВШИХ РЕПРЕСОВАНИХ УКРАЇНЦІВ 3-ПІД СОВІТІВ (ДОБРУС); ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛУБ; ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВ); 10 ВІДІЛ: СОВІТІВ УКРАЇНА; СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕМОКРАТІВ (СНД); ВІДІЛ НЬО ЙОРКУ; ТЕАТР-СТУДІЯ; УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА ГРОМАДА

— влаштовує —

В НЕДІЛЮ, 15. ЖОВТНЯ 1950

о год. 7-й ввечерю

В ЗАЛІ "ІРВІНГ ГАЙ-СКУЛ"

(plr 16-01 вул. і Ірвінг Плейс), New York City

З НАГОДИ СВ. ПОКРОВИ, ОПКУНКИ У.П.А.

ВЕЧІР

ПРИСВЯЧЕННЯ ПОВСТАНЦІВ БОРОТЬБИ В УКРАЇНІ.

В програмі: Доповіді Ю. Димича й О. Логуса, рецитали П. Гриняка, солеспіви Е. Винниченко-Мозгові, Л. Рейнгольда і хорів продукції Українського Хорового Т-ва з Нью Джерсі під упр. Ю. Кириченка, мол. З цієї ж нагоди будуть відправлені в обох українських церквах Богослуження в наміренні Української Повстанської Армії в такому порядку: в дні св. Покрови, 14 жовтня о год. 10-тих рано в церкві св. Володимира при 14 вул., а дні 15 жовтня о год. 12-тих в церкві св. Юрія при 7-й вул.

Закликаємо П. Т. Громадні Н. Нью Йорку й околиці шпинувати свою участь у Вечорі й Богослуженнях героїчний змаг найкращих Снів і Дочок України в рядах Української Повстанської Армії.

Управа Ньюйорського Відділу ОБВУА

УВАГА! HEMPSTEAD, L. I., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Укр. Прав. Громада при церкві св. Михаїла в Hempstead, L. I.

— устроює свій —

РІЧНИЙ-ОСІННИЙ-БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 8. ЖОВТНЯ 1950 Р.

в 5-тих год. попол. в залі к. 63 Prospect & Franklin Sts.

ПРОГРАМА:

1). Чия дитина (комедія в 3-х актах) реж. С. Мільнінська. 2). Солоспіви — Л. Гавська, В. Мільнінська. 3). Приніт — Василь Сегедя (бувш. посол до Варш. Союзу). 4). Церковний хор — дир. Сергій Ковальчук. П'яно — В. Степанів і багато інших несподіванок. Після програми ТАНЕЦІ при добрій музиці Ярослава Вінерта з Ньюарку. — ВСТУП 75 ц.

Кличемо всіх прийти, забавимся.

Комітет.

УВАГА! БЕЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

СТАРАННЯМ АМАТОРСЬКОГО ГУРТКА при українській католицькій парохії

— відіграється —

В НЕДІЛЮ, 8. ЖОВТНЯ 1950 Р.

веселу комедію в трьох актах п. з.

"ЗАПОРОЖСЬКИЙ КЛАД"

на ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ при 24 East 25th St. Bayonne, N. J.

Початок: 6. година вечера. — Вступ \$1.00

Управитель: п. Микола Кормелюк.

Гостям раді!

Члени Гуртка.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ 10-й ВІДІЛ В НЬО ЙОРКУ

— повідомляє, що: —

В НЕДІЛЮ, 8. ЖОВТНЯ 1950 Р.

ВІДКРИВАЄ ПЕРШЕ ЧИСЛО ЖУРНАЛУ

"ЖИВЕ СЛОВО"

З МІСТ:
1). Е. Новичук: Від Редакційної Колегії. 2). П. Голубенко: За Свободу Культури. 3). В. Лесняк: Поезія. 4). П. Роман: Поезія. 5). Д-р Г. Лещенко: Київ 1941-1943 (спогади). 6). Я. Гайнак: З Світового Екрану. 7). Біографія. 8). Голос "Читачів".

Початок о год. 5-й пополудні.

В ДОМІВЦІ 10-го ВІДІЛУ ОДВУ 20 Ст. Марк Плейс

(8-ма вулиця)

Просимо Українське Громадянство, діячів української науки, культури та мистецтва взяти активну участь.

Управа 10-го Відділу ОДВУ.

УВАГА! УКРАЇНЦІ МЕТРОПОЛІ ДІТРОИТУ!

ТІЛЬКИ ЩО З ЄВРОПИ
відомий європейський стиліст — славний
концертний піаніст

БОРИС МАКСИМОВИЧ

дасть свій перший на американській землі

КОНЦЕРТ

при участі артистки Віденської Опери, української оперової співачки

ВЕРОНІКИ МАКСИМОВИЧ

В НЕДІЛЮ, 15. ЖОВТНЯ 1950

(SUNDAY, OCTOBER 15, 1950)

год. 3:30 пополудні.

в Укр. Народнім Домі, 4655 Martin at Michigan Avenue

У програму входять твори композиторів — Лисенка, Нижанківського, Листа, Шопена, Шумана, Мусоргського, Верді.

Ціна вступу популярна. — Тікети в українських залах.

УВАГА! ГРОМАДНИН НЬОАРКУ, ІРВІНГТОНУ, ЮНІОН, ОРАНДЖ, ГЕРІСОН, КАРНІ ТА ЕЛІЗАБЕТ!

ПІДПИСНО-ПОЖИВКОВЕ ТОВАРИСТВО (SAVINGS & LOAN ASS'N) та СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ БІЗНЕСМЕНІВ (UKRAINIAN-AMERICAN BUSINESSMEN ASS'N)

— організує —

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 8. ЖОВТНЯ 1950 Р.

год. 3. попол.

В ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРАЛІ при 180 Вільям Стр. в НЬОАРКУ, Н. Дж.

В справі розбудови нашої одинокі в степі НьО Джерсі фінансової установи.

Головні референти: д-р В. Галам — Філадельфія, Па., адв. В. Кузьма — Ньюарк та інші.

Справа, яка повинна інтересувати кожного знає — тому ВСІ НА ВІЧЕ! ВСТУП БЕЗПЛАТНИЙ! Орг. Комітет.

УПА — як фактор української визвольної політики

(Продовження зі стор. 2-гої).

передусім гасло боротьби на два фронти. Це був одиницький спосіб протиставитися також тим українським елементам, які свою недовіду боротьби проти німців оправдували колючістю розвалу більшовицької, як і тим, хто під тиском німецького терору не бачив можливості рівночасно боротьби також проти більшовицької. В Постанові III конференції ОУН з лютого 1943 про це говориться:

„Тільки шляхом боротьби проти німецького імперіалізму можна а) відірвати від впливів Москви ті елементи українського народу, які шукають охорони під загрозою з боку німецького імперіалізму в Москві, б) демаскувати московський більшовизм, що свої імперіалістичні заміри дали повнолюбовити Україну, прикриває лозунгами боротьби і оборони українського й інших поневолених народів перед німецьким окупантом”.

Ці слова й постулати висказані в час, коли німці були ще на вершинах, видаються сьогодні самозрозумілими, але такими вони не були для всіх в 1943 році. А все ж таки вони і слідоюча з ними підполяна боротьба та боротьба УПА рятували в той час честь української нації та творили основи для нашого існування як незалежного політичного фактора.

Внаслідок боротьбою йшла ціла власна політична постановка в протиставленні до постановок ворогів. Передусім в площині міжнародних взаємин було зайняте виразне становище. В згаданих шойно Постановках кажеться: „Реакційним і антинародним планом московських і німецьких імперіалістів, що... прикриваючи свої загарбницькі плани заборіжними фразами про т. зв. нову Європу або пролетарську революцію, змагають до тривалого поневолення народів... протиставляємо ідею самостійних національних держав на їх етнографічних територіях...”.

Подібне читаємо в публікації п. н. „За що бореться УПА з того ж 1943 р.: „УПА бореться за Українську Самоцінну Соборну державу... У. П. А. з усією рішучістю бореться проти інтернаціоналістичних та фашистсько-націоналістичних програм

і концепцій...”

За так поставленою ідеєю нації і національної держави як вихідних позицій при організуванні міжнародних взаємин, УПА виділяла також певні принципи внутрішньонаціонального порядку, що мали бути здійснені в українській державі, — у яскравій протиставності до внутрішньо-устроєвих принципів гітлерівської Німеччини та більшовицької Росії. В згаданій офіційній публікації УПА читаємо про це: „В українській державі влада вважатиме за найвищий свій обов'язок інтереси народу... не витрачати часу енергії та коштів на творення апарату гноблення... В лавах УПА борються українські селяни, робітники та інтелігентні проти гнобителів за УСРД, за національне і соціальне визволення, за новий державний порядок та новий суспільний лад... за свободу думки, слова, думки, переконань, віри і світогляду. Проти офіційного накидування суспільності світоглядних доктрин і догм...”

Така платформа ставила У. П. А. і цілий український визвольний рух в позицію не тільки чинника, який протиставився двома ворожими Українці імперіалізмам, але також в позицію окремої політичної сили, яка в днях найбільшого лихоліття поневолених народів, що знайшлися між Німеччиною і Росією та їх реакційними системами, виділяла певні власні постановки міжнародних взаємин та внутрішньо-національного ладу. Тільки на такій площині була можлива мобілізація найширших кругів українського народу до боротьби, тільки тому також було можливим притягати на цю платформу також інші народи.

При тому цей ріст УПА, викликаний виразно політичною платформою, був зв'язаний також з внутрішніми причинами тобто з тодішнім розвитком всього українського визвольного руху.

(Дальше буде).

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ”

ПОДЯКА

Цією дорогою складаю щиро-сердечну подяку панству **КАТЕРИНІ І МИХАЙЛОВІ СКУБЯК** в Кентон за безцінне-ресовне вистарання мені праці. Згаданий панство належать до тих нечислених українських родин, що безцінне-ресовно спростили більшу кількість скитальців до Кентон і для всіх вистарали працю. Навіть скитальцям, що приїхали до інших міст, вистарали працю в Кентон, якщо лише до них про поміч звернулись. До таких, як панство Скуб'яки, належить в Кентон ще п. **КАТЕРИНА ДРОЗДОВСЬКА**, яка спростила до Кентон три скитальці родини та ще й заплатила всі кошти, зв'язані з приїздом тих родин. — Нехай Всевишній сторицею винагородить їх за їх добре серце.

Ю. Ш.

ПОКІПНУ ДРУЖИНУ ГЕНРІ ФОРДА, піонера американської автомобільної індустрії, відвідувало на вічний спочинок помер 1000 осіб, між ними головні найближчі члени родини. На фото (з ліва): п-ні Едсел Форд, Генрі Форд 2-гий і їх дочка Анна (зліва) і Пам'ятка: на задньому плані виходять з катедри св. Павла в Детройті Бенсон Форд з дружиною.

Голоси Читачів

ЧОМУ ПОМИНІНО УКРАЇНУ?

Департамент стейту видав на днях нову книжку п. н. „Наша закордонна політика”.

У цій книжці читаємо про „владу голодний уряд, що наважився розширити свою силу при допомозі насильства, терору і всяких інших способів”. Далше пишеться у цій книжці, що Советський Союз загравав коло 7,500,000 квадратних миль нових територій і підбив під свою владу понад 500,000,000 людей. Згадується, що „Москва знищила три держави, Естонію, Латвію і Литву”, та що „звела до стану невільництва ще шість держав”, а саме „Польщу, Мадярсину, Румунію, Болгарію, Албанію та Чехословаччину”.

Дуже різко вражає нас відсутність згадки про поневолену Україну й її народ. Увесвіт знає, що Україна ще й сьогодні бореться з комуністичною Росією. Пишеться в цій пресі світу про героїчні подвиги і смерть бійців УПА. Виявляло б, що тільки один департамент стейту цього не знає. Як же можна тоді погодити цю мовчанку про Україну із всіма заявами уряду про свободу людини, як рівнож і народів? Хіба ж наша демократична країна має окремі міра демократичних принципів у відношенні до поодиноких народів і держав? Чи може наш уряд уважає Україну за інтегральну частину червоної імперії, а народ український за раба червоного Кремля, які одні не мають права на визволення? Думаємо, що так не є.

Пора і нам на це пам'ятати і ту політичну силу творити.

О. П. Ковальчик

В СПРАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ О. І. ГУНДЯКА

Предсідник укр. прав. церкви св. Вмч. Дмитрія в Картерет, Нью Джерзі, п. Григорій Волянський, переслав до „Свободи” висвітлення відносно новинки, яку помістила „Свобода” в числі з 26 вересня п. р. під заголовком „Демонстрація в Картереті проти о. І. Гундяка”. В числі п. Волянського подається: „Процес за образу честі дрого о. В. Профети наш парох припинив на припоручення В. преосвященного Архiepіскопа Мстислава, підтримане Передсоборовою Комісією, яка працює над поєднанням двох українських Православних Церков в ЗДА. Демонстрація була алаштована людьми, які до нашої парафії не належать, одні з них позамісцеві, інші належать до не-православного віровизнання”.

В Центрі Укр. Колонії в Нью Йорку. Коло школи св. Юрія.

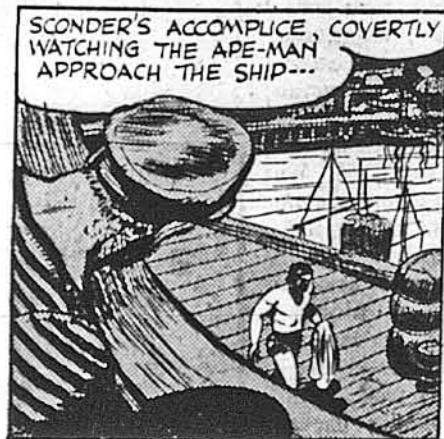
УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ ПІДПРИЄМСТВО

В. Е. Богачевський • VEB-OK • О. Кюфас

208 E. 6th St., N.Y.C. Tel. OR. 3-2484

Ю. Ш.

ТАРЗАН, ч. 2443. Комітет для прийняття.

Співник Скондера, потайки підглянув як малпочоловік підходив до корабля...

На Тарзановій руці був одяг, що його відкинув Скондер.

Передбачуючи біду, він поспішив, щоб звільнити зі служби моряка, що стояв на варті.

Коли звільнений від праці чоловік радісно відійшов, високий моряк ждав при вході на корабель.

ОГОЛОШЕННЯ З ГЮСТОН, ТЕККАС

в справі оснування укр. католическої парафії

Теперішня українська колонія в Гюстоні, в стейті Тексас, є зачала, щоб могла заложити парафію і удержати священника. Тому хоче спростувати до Гюстону 50 українських родин з Німеччини, отже два чи три рази стільки, як їх є тепер в Гюстоні, щоби в той спосіб оснувати там українську католицьку парафію. Утворено вже спеціальний „Комітет” для цієї цілі, який збирає заповнення праці і помешкання для тих 50 родин. Десять таких заповнень вже вистало, а треба ще 40. В заповненнях ставиться застереження: усі члени родини мають бути добрим і релігійним українцями, голова родини не повинен мати більше як 45 літ і бути спосібним до тяжкої фізичної праці; першешство мають скитальці з численною родиною і з вищою або середньою освітою.

Головою вище згаданого Комітету є сеніор Гюстонських українців, п. Михайло Балабан, який живе в Гюстоні понад 40 літ і є для цілої нашої колонії взором жертвенності, витривалості в громадській праці і гарячої любові до всього, що українське. Його адреса: Mr. M. Balaban, 2718 N. Sabine Street, Houston 9, Texas.

Перший негр, який написав книжку, був Хуан Латіно. По ним зберіглася в Публічній Бібліотеці збірка поезій з 1573 р. Уроджений в Америці, став професором університету в Гранаді, в Іспанії.

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

— зладив: —

ОЛЕКСАНДЕР ПАНИЧКО

Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.

— Ціна \$2.00 —

Замовляйте у:

„СВОБОДА”
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

ШІСТЬ ОСІБ УБИТИХ У БРАЗИЛІЙСЬКИХ ВИБОРАХ

Ріо де Жанейро, 3 жовтня. Тут відбулися вибори президента і кандидатів на посади федеральної, стейтових і муніципальних легіслатур. Назгал, вибори були мирні. У них взяли участь яких 8 до 11 мільйонів виборців. Тільки в стейті Алягоас, на південь від Пернамбуко, прийшло до заворушень, у яких згинуло шість осіб. Найбільше побоювалися за спокій в стейті Сан Павло,

де до голосування було записаних 2,000,000 осіб, однак побоювання показали неоправдані. Обчислення з виборів будуть тривати кілька днів.

Чеський уряд домагастися відкликання британського консула з Братислави, обвинувачуючи його в шпигунстві.

Советські „спеці” очолюють тепер заводи Шкода та зено важливу індустрію в Чехословаччині і інших сателітських країнах.

В АМЕРИЦІ

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую сестру КАЛІНУ з дому САМАРЧУК, по мужу ПЕРЕСАДА, з повіту Тараща Софіїв. Хто про неї знає, або вона сама, голоситися до:

ПРОВОР ПОНОМАРЧУК

506 North 86th St.

Seattle 3, Wash.

Рідних й знайомих прошу відізнатися на таку адресу:

PETRO KRYSKO

Frederic Hotel, room 107,

St. Paul, Minnesota.

Європейські українські газети протиставляють о передрук.

СУРОВОГО ДМИТРА, родом з Полонії, гміна Жапалів, котрий вийшов дуже давно, протиставляють зголоситися до:

PETRO SUROWY

c/o Morton Becker

N. Blenheim, N. Y.

Пошукую мого стрічного брата ІЛЬКА СТЕЦЬКА, сина Івана і Єви, уродженого в Дубровиці, пов. Городок Ігальонський, воєв. Львів, Західна Україна. По І світовій війні вийшов до Канади до Америки. Пошукую Стефана Стеця, сина Андрія і Марії Стецьки. Хто знає про нього, прошу написати на адресу: Stecyk Stefan, Box 4, Derwent, Alta., Canada.

MIAMI, FLORIDA

МАСМО КІМНАТИ ДО ВІНАННЮ.

Місячно або тижнево.

Пийте або їдте просто до:

Mr. & Mrs. M. SZPAK

257 N. E. 17th TERRACE

MIAMI 32, FLORIDA.

Phone 82-2692.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF

223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.

Tel. GRamercy 7-7897

Острій й довгочасні надути чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуть жил лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. — Офісний години: Щодня від 10 рані до 6:45 вечір. В неділю від 11 до 1. попол.

Lytwyn & Lytwyn

UKRAINIAN

FUNERAL DIRECTORS

Обслуга Іщира і Чесна

Our Services Are Available Anywhere

in New Jersey

801 SPRINGFIELD AVENUE

NEWARK, NEW JERSEY

ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

аряджує погребам в \$150

іні так низький як

ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

137 E. 5th ST., NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150

Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похороном

в BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel. OREard 4-2568